

La presència del català disminueix en l'àmbit universitari

written by Redacció Unilateral | 30 de novembre de 2016

El [IX Informe sobre la situació de la llengua catalana](#), promogut per la Plataforma per la Llengua i Òmnium Cultural i elaborat per la Xarxa CRUSCAT de l'IEC i que avalua la salut del català, destaca que la manca de polítiques a favor de la llengua i el poc reconeixement després d'una situació de forts canvis demogràfics a començament del segle XX han influït en un descens en els usos del català arreu del domini lingüístic. Segons el context polític més o menys favorable i la situació prèvia de vitalitat de la llengua, les conseqüències han estat més o menys greus. En l'àmbit de l'ensenyament, l'informe exposa el retrocés que la llengua té a les universitats, especialment en els estudis superiors de tercer cicle.

Àmbit d'ensenyament i mediàtic

Els experts posen de manifest, pel que fa al camp de l'ensenyament, que el curs 2014-2015, amb 126 famílies i 196 alumnes, la xifra de peticions d'ensenyament en castellà es va reduir un 60%. A hores d'ara, únicament hi ha cinc sentències en ferm que obliguen els centres educatius implicats a fer un mínim del 25% de les classes en castellà en els grups dels fills de les famílies demandants.

El que destaquen són, especialment, les dades en l'àmbit universitari. La tendència decreixent que ha experimentat a les universitats catalanes la docència en català haurà de ser avaluada amb molt de rigor, especialment en els màsters i doctorats. Aquesta dinàmica negativa la causen, en part, els criteris economicistes i d'internacionalització que s'han imposat en la gestió de la universitat, que no aconsegueixen

compatibilitzar la presència destacada de la llengua catalana i la voluntat de relacionar-la amb un entorn global del coneixement. A part del Principat, a la resta de territoris la minorització del català en l'entorn universitari ha de poder ser revertida amb criteris de gradualitat.

Pel que fa a l'oferta i el consum mediàtic i de productes culturals, l'informe lamenta que la desaparició del Baròmetre de la Comunicació l'any 2014 constitueix un entrebanc important a l'hora d'avaluar exhaustivament la presència de la llengua catalana en els mitjans de comunicació i en les indústries culturals. A Catalunya, el consum de la premsa escrita en català ha baixat lleugerament (32,5% el 2014 i 31,7% el 2015) en un marc de pèrdua general de la premsa escrita. En canvi, les ràdios que emeten íntegrament en català mantenen el seu lideratge (RAC1 i Catalunya Ràdio), a força distància de les emissores d'àmbit estatal. Aquesta situació contrasta amb la del País Valencià, on es manté el precari panorama de la ràdio en valencià, arran del tancament de les emissores de RTVV, l'any 2013. Aquí, igual que a les Illes Balears, l'oferta de ràdio i televisió en català es refugia en algunes emissores i televisions locals i comarcals.

Context demogràfic i sociopolític

En el terreny polític, la sortida del PP dels governs de les Illes i el País Valencià facilita la posada en marxa de noves polítiques favorables a l'ús del català en aquests dos territoris. Així es desprèn de l'informe que constata un "nou marc d'oportunitats" per al foment del català amb l'entrada de noves formacions a les institucions. L'estudi valora positivament que els canvis de govern autonòmic que, durant l'any 2015, es van produir al Govern de les Illes Balears i de la Generalitat Valenciana donen una bona esperança de futur a la llengua en aquests territoris de parla catalana. Les noves administracions s'hauran d'ocupar de revertir l'estat deficitari d'algunes variables com el 56,4% de persones que declaren saber valencià a la zona valencianoparlant o la

davallada del percentatge de persones de llengua d'identificació catalana a les Illes Balears (40,5%).

Pel que fa a Catalunya, l'ofensiva jurídica del Govern d'Espanya contra l'ordenament lingüístic català està tenint conseqüències importants. L'actitud defensiva del Govern català ens aboca a una inacció legislativa que s'hauria de corregir. Més enllà d'algunes polítiques a favor de l'occità no hi ha hagut novetats legals a favor del català, i això fa que la societat civil, en concret les entitats de defensa de la llengua, juguin un paper molt important en el sentit garantista i evolucionista.

Malgrat això, en l'àmbit sociolingüístic, la comparació de resultats de les enquestes de 2003, 2008 i 2013 a Catalunya apuntaven que factors clau com la transmissió lingüística familiar continuaven mantenint tendències favorables al català. No obstant això, els investigadors detecten, a partir de les dades, que les noves generacions de catalanoparlants fan menys ús del català que la generació dels seus avis. A més, en contextos grupals s'està donant una subordinació lingüística que penalitza la llengua catalana. Per tant, cal que les persones, les empreses, les famílies i les institucions donin un impuls social al català perquè el seu estat de salut es mantingui i millori.

Els experts també remarquen que Andorra, únic territori amb un reconeixement i unes polítiques clarament favorables, ha demostrat una capacitat clara d'atracció i creixement de la llengua, deixant de banda el gruix de forts canvis demogràfics.